

Руденко Олександр Олександрович,
аспірант Київського університету
інтелектуальної власності та права

Певні принципи публічного адміністрування декларування осіб, як метод запобігання корупції

У процесі становлення демократичної, правової та соціальної держави важливого значення набуває забезпечення прозорості, підзвітності та доброчесності діяльності осіб, які виконують функції держави або місцевого самоврядування. Вагомим інструментом реалізації цих завдань виступає система декларування, що забезпечує здійснення фінансового контролю за доходами, майном та зобов'язаннями публічних службовців. Її функціонування сприяє підвищенню рівня відкритості діяльності суб'єктів владних повноважень, запобіганню виникненню конфлікту інтересів та виявленню фактів можливого незаконного збагачення. Разом із тим результативність механізму декларування значною мірою визначається основоположними засадами, які регламентують діяльність уповноважених органів та поведінку суб'єктів декларування.

О. Шевчук визначає принципи запобігання та протидії корупції як сукупність керівних ідей і базових засад, вироблених у процесі практичної діяльності уповноважених суб'єктів та закріплених у нормативно-правових актах. Наголошується, що зазначені принципи встановлюють основні орієнтири правового регулювання суспільних відносин у сфері запобігання корупції та становлять підґрунтя діяльності державних органів і спеціалізованих антикорупційних інституцій. Серед ключових принципів виокремлено верховенство права, законність, комплексне застосування правових, політичних, соціально-економічних та інформаційних заходів, пріоритетність превентивних механізмів, відкритість, прозорість, а також невідворотність відповідальності за вчинення корупційних правопорушень. Окремо розкрито зміст принципів верховенства права та законності, які передбачають підпорядкування діяльності органів публічної влади вимогам права та необхідність здійснення ними своїх повноважень виключно в установлених межах [1].

Т. Фесенко розглядає принципи формування та реалізації державної антикорупційної політики як систему базових засад, що визначають зміст, спрямованість і механізми діяльності держави у сфері запобігання та протидії корупції. Підкреслюється, що зазначені принципи становлять невід'ємний елемент загальної системи антикорупційної діяльності, закріплюються як у національному, так і в міжнародному правовому просторі та формуються з урахуванням інтересів держави, суспільства й особи. Проаналізовано розвиток законодавчого закріплення принципів антикорупційної політики в Україні, а також проаналізовано наукові підходи до їх розуміння та класифікації. Особливий акцент зроблено на таких принципах, як верховенство права, законність, демократизм, відкритість, прозорість, пріоритетність

превентивних заходів, участь громадськості та невідворотність відповідальності за корупційні правопорушення [2].

Принципи публічного адміністрування декларування осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, становлять систему основоположних засад, на яких ґрунтується організація та реалізація фінансового контролю у сфері публічної служби. У Законі України «Про запобігання корупції» їх зміст пов'язується із забезпеченням верховенства права, законності, відкритості та прозорості діяльності суб'єктів декларування й уповноважених органів. Вагоме місце серед них займають принципи доброчесності та підзвітності, спрямовані на запобігання конфлікту інтересів і здійснення контролю за майновим станом осіб, які виконують функції держави або місцевого самоврядування. Нормативне регулювання також передбачає дотримання принципів об'єктивності та неупередженості під час перевірки декларацій, а також забезпечення достовірності інформації, що подається суб'єктами декларування. Реалізація принципу прозорості забезпечується через функціонування Єдиного державного реєстру декларацій і надання доступу до відповідної інформації в межах, визначених законодавством [3].

Закон України «Про запобігання корупції» закріплює принципи публічного адміністрування декларування осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, які базуються на загальних засадах запобігання корупції та здійснення фінансового контролю. Нормативні положення визначають верховенство права та законність як фундаментальні основи діяльності суб'єктів декларування й уповноважених органів, відповідальних за забезпечення функціонування системи декларування. Суттєву роль відіграють принципи відкритості та прозорості, реалізація яких забезпечується через функціонування Єдиного державного реєстру декларацій та надання доступу до інформації у межах, установлених законодавством. Законодавче регулювання також спрямоване на дотримання принципів об'єктивності, неупередженості та достовірності під час здійснення фінансового контролю щодо суб'єктів декларування. Крім того, законодавством передбачено пріоритетність превентивних заходів, залучення громадськості до здійснення антикорупційного контролю та забезпечення невідворотності відповідальності за порушення вимог фінансового контролю [4].

Отже, принципи публічного адміністрування декларування осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, становлять систему основоположних засад, що визначають порядок організації та здійснення фінансового контролю у сфері публічної служби. Їх зміст спрямований на забезпечення ефективного запобігання корупції, підвищення прозорості діяльності суб'єктів владних повноважень і зміцнення довіри суспільства до публічної влади. Ключове значення серед таких засад мають верховенство права, законність, відкритість, прозорість, доброчесність і підзвітність, які визначають діяльність уповноважених органів та суб'єктів декларування. Важливими складовими є також об'єктивність, неупередженість

і достовірність під час здійснення перевірки поданих відомостей та реалізації фінансового контролю. Реалізація зазначених принципів забезпечується через функціонування механізмів доступу до інформації, участь громадськості в антикорупційному контролі та застосування превентивних заходів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Шевчук О. Ю. Основні принципи запобігання та протидії корупції. У кн.: Організація та сучасні проблеми боротьби з корупцією та організованою злочинністю. Київ : Національна академія внутрішніх справ, 2016. С. 441–443.
2. Фесенко Т. В. Принципи формування й реалізації державної антикорупційної політики України. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 3. С. 180–184. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.3.30>.
3. Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2015 № 889-VIII. Верховна Рада України. 2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/889-19>.
4. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 № 1700-VII. Верховна Рада України. 2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1700-18>.